

COMUNITATE RESPONSABILĂ – PEISAJ TERESTRU CONSERVAT

SGP The GEF
Small Grants
Programme

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Ediție specială realizată de Mișcarea
Ecologistă din Moldova în cadrul
proiectului „Comunitate responsabilă
– peisaj terestru conservat”

Noiembrie 2018 ❖ Ediție specială ❖ Se distribuie în mod gratuit

Redescoperind Orheiul Vechi

Deseori ni se întâmplă să avem oaspeți fie din străinătăți ori din diverse regiuni ale Moldovei. Astfel, ne confruntăm cu întrebarea: „Prin ce locuri deosebite am putea să-i plimbăm?”, iar dacă nu avem musafiri, dar avem, în schimb, nevoie de un respiro și o evadare din rutină... „Unde putem merge la sfârșit de săptămână?”. În acest context, pentru locuitorii Chișinăului și a împrejurimilor sale, rezervația cultural-naturală „Orheiul Vechi” rămâne a fi una dintre destinațiile preferate.

După multiple vizite, pentru că e mai comod și rapid, unii vor opta pentru un drum familiar (aceeași rută, același program) sau, dimpotrivă, vor începe să caute căi mai „lăturalnice” și mai puțin consacrate, adică noi experiențe. Uneori, 3,5, 10 km străbătuți în jurul unui punct turistic puternic exploatat pot da naștere unor imagini care îi vor face pe ceilalți să ne-ntrebe surprinși: „Unde găsim o asemenea priveliște?”. În același timp, după câteva excursii într-un anumit teritoriu, diversificarea formelor de activități ne poate ajuta să dobândim o altfel de înțelegere a zonei, să remarcăm alte fațete și să ne bucurăm de complexitatea ei.

Unul din cele 8 panouri informative
instalate pe traseele de la Orheiul Vechi

Prin urmare, după cercetarea în lung și lat a binecunoscutei „farfurii” geologice de la Orheiul Vechi, decorată înăuntrul său cu „ochi” sarmațieni, mănăstiri rupestre și unduirile râului Răut, să încercăm a privi dincolo de ea la propriu și la figurat. Materialele gratuite – imprimate (broșuri, ghiduri) sau virtuale (hărți interactive,

înregistrări video, pagina web) – prezentate de Mișcarea Ecologistă din Moldova, pot facilita acest lucru. Ele încurajează redescoperirea rezervației atât printr-o serie de trasee, prin hobby-uri personale, cât și prin posibilitățile de a te relaxa, alături de partenerii de drum, la sfârșitul zilei, într-un cadru ospitalier, gustând cu poftă

din bucatele alese ale pensiunilor rurale, dar și din pitorescul locului.

Așezări precum Măscăuți, Morovaia, Butuceni, Trebujeni, Piatra, ne deschid alte perspective asupra complexului – pe lângă peisajele care te fac să te simți copil în fața lor, ele ne oferă și lecții arhitecturale datorită caselor bogate în nuanțe armonioase și în motive din natură, îndeosebi florale, care ar putea trece liber drept niște muzee. Un exemplu ar fi atelierul de creație a pictorului Andrei Mudrea. O parte dintre aceste sate, dar și altele mai din nordul rezervației, sunt incluse, totodată, în circuitele de observare a păsărilor (Aleea Popilor – Piatra/ Trebujeni – Furceni, Orașul Medieval, Butuceni – Piatra), dar ar putea prea bine servi și ca trasee pentru drumeții ori cicloturism.

Pe biciclete, alergând, la pas, escaladând, în planare, cu binoclul cercetând vizual înaripatele arealului, cu aparatul de fotografiat/drona immortalizând momente, cu penița sau pensula reinventând cuvinte, forme și culori, Orheiul Vechi prinde alte contururi.

Sorenela RENIȚĂ

Protecția peisajului, un subiect tot mai actual

Proiectul „Comunitate responsabilă – peisaj terestru conservat”, implementat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, apare în contextul unei necesități stringente de a întreprinde acțiuni concrete de promovare și conservare a peisajului terestru la nivel de comunitate și la nivel național. Astăzi, ne confruntăm cu o lipsă totală de înțelegere a importanței acestei componente de bază a patrimoniului natural și cultural atât din partea comunităților locale, a simplilor cetățeni, cât și din partea autorităților publice de nivel local, dar și de nivel central. Inclusiv instituțiile responsabile de protecția mediului nu percep pe deplin gravitatea problemelor din acest domeniu. De menționat, că evoluțiile tehnice de producție agricolă, silvică, industrială și politicile în materie de amenajare a teritoriului, urbanism, transport, infrastructură, turism și agrement, precum și schimbările economice continuă în multe cazuri să accelereze transformarea peisajelor, de cele mai multe ori degradând valoarea acestuia. Se impun măsuri privind definirea și implementarea politicilor peisajere, integrarea peisajului în politicile cu posibil impact direct sau indirect asupra peisajului, așa cum prevede Convenția europeană a peisajului, adoptată la Florența în anul 2000, semnată și ratificată de Republica Moldova și ale cărei prevederi rămân doar pe hârtie până în prezent. De menționat și alte angajamente pe care și le-a asumat Republica Moldova prin semnarea acordurilor precum: Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa (Berna, 19 septembrie 1979); Convenția privind diversitatea biologică (Rio de Janeiro, 5 iunie 1992); Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice (Bonn, 1979), precum și alte tratate internaționale ale căror prevederi fie au fost realizate parțial, fie nici nu au fost puse în discuție.

Astfel, proiectul „Comunitate res-

ponsabilă – peisaj terestru conservat”, este un proiect inovativ implementat de Mișcarea Ecologistă din Moldova cu scopul de a aduce în atenția societății subiectul protecției peisajului. Proiectul se implementează la nivel național prin campanii de mass-media, demersuri adresate autorităților pentru completarea și ajustarea cadrului legislativ în vederea conservării peisajului la nivel național. Totodată, acesta presupune dezvoltarea unui model de valorificare și conservare a peisajului, la nivel de comunitate, în baza regiunii pilot Rezervația cultural-naturală Orheiul Vechi. Implementarea proiectului a început în luna august 2017 și se va încheia în luna mai 2019, timp în care am stabilit ca obiective să contribuim la:

- ♦ Valorificarea și promovarea biodiversității, a peisajului, florei și a faunei în rezervația cultural-naturală Orheiul Vechi prin dezvoltarea unui traseu turistic tematic de observare a păsărilor (birdwatching) și promovarea speciilor reprezentative din areal.

- ♦ Crearea condițiilor de dezvoltare a habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice prin restabilirea a 6 ha de perdele forestiere în arealul rezervației cultural-naturale Orheiul Vechi sau în zonele adiacente.

- ♦ Stabilirea unui dialog între autoritățile publice centrale, societatea civilă și mediul academic privind necesitatea creării și ajustării cadrului legislativ în vederea protecției și conservării peisajului terestru.

- ♦ Creșterea gradului de conștientizare și informare a autorităților precum și a comunității locale privind necesitatea conservării peisajului terestru.

Pentru atingerea acestor obiective au fost planificate și sunt în curs de implementare activități precum: ore ecologice în școlile din localitățile ce fac parte din Rezervația cultural-naturală Orheiul Vechi; elaborarea unui studiu privind potențialul avifaunistic al arealului Rezervației cultural-naturale Orheiul

Traseul Trebujeni-Furceni este deosebit în orice sezon al anului

Vechi; amenajarea traseelor turistice de observare a păsărilor în arealul Rezervației Orheiul Vechi cu panouri de informare; desfășurarea meselor rotunde și a atelierelor de lucru privind necesitatea protecției juridice a peisajului, precum și modalități de valorificare a acestuia prin trasee de observare a păsărilor; diverse materiale de vizibilitate, inclusiv pliante, hărți interactive privind biodiversitatea, peisajul, flora și fauna Rezervației cultural-naturale Orheiul Vechi; lucrări de reabilitare a perdelelor forestiere; precum și o amplă campanie de mediatizare privind valoarea și necesitatea conservării biodiversității precum și a creării și ajustării cadrului legislativ în vederea protecției și conservării peisajului terestru. Au fost realizate emisiuni radio tematice, reportaje video, articole în presa scrisă, conferințe de presă.

La implementarea proiectului sunt implicate autoritățile publice locale și centrale ONG-urile de profil, comunitatea științifică, populația locală, agenții economici și tinerii din regiune.

Beneficiarii direcți ai proiectului

sunt administrația Rezervației culturale-naturale Orheiul Vechi; elevii și profesorii participanți la orele ecologice; Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, beneficiar al unui document de viziune privind completarea și ajustarea cadrului legislativ în domeniul conservării peisajului, agenți economici din industria turismului care vor putea să-și diversifice oferta prin includerea activității de birdwatching în grila de produse.

Proiectul „Comunitate responsabilă – peisaj terestru conservat” contribuie la dezvoltarea domeniului „Conservarea peisajului terestru la nivel de comunitate”, Componenta 1 PGM a EO6 și propune activități care vor contribui la atingerea țintelor Programului. Proiectul reflectă necesitățile identificate într-o serie de documente și acorduri de importanță națională și internațională care conțin prevederi privind conservarea peisajului și a biodiversității și la care Republica Moldova este stat semnatar:

- Strategia de mediu 2013-2023,

- Strategia privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020,

- Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice, adoptată la Bonn,

- Convenția europeană a peisajului, adoptată la Florența,

- Convenția privind diversitatea biologică,

- prevederi din cap.16 a Acordului de asociere RM-UE.

De asemenea, proiectul de față completează, prin obiectivele sale specifice, inițiativele Proiectului de Competitivitate al USAID în Moldova, privind dezvoltarea turismului în rezervația cultural-naturală Orheiul Vechi.

Proiectul „Comunitate responsabilă – peisaj terestru conservat”, desfășurat de Mișcarea Ecologistă din Moldova cu suportul Programului de Granturi Mici GEF, implementat de PNUD, iar partener strategic este Proiectul de Competitivitate din Moldova.

Elena SCOBIALĂ,
coordonatoare proiecte, MEM

Trasee de observare a păsărilor în Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi”

Mișcarea Ecologistă din Moldova este autoarea unei inovații eco-turistice în Republica Moldova, care are ca scop familiarizarea vizitatorilor cu potențialul natural al Rezervației cultural-naturale Orheiul Vechi și în mod special cu păsările care profită de diversitatea habitatelor locale.

Mai exact, este vorba de un traseu de birdwatching, ciclism și drumeție, care se întinde pe o lungime de 22.25 km, cuprinde multe puncte de interes cultural, istoric și natural de pe cuprinsul rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi” și trece printr-o varietate de habitate (acvatic, de luncă, de stâncărie, forestier, agricol), care adăpostesc multe specii de păsări. Acest traseu are drept extremități localitățile Piatra și Butuceni și urmează fidel cursul râului Râut cu toate meandrele și întorsăturile sale. Cei aproximativ 23 km pot fi parcuși în aproape 8 ore (7 ore și 40 minute), însă pentru confortul, siguranța și pregătirea fizică a tuturor tipurilor de turiști, echipa proiectului a decis să împartă acest traseu în trei segmente de lungimi și complexități diferite, astfel încât orice turist poate savura experiența birdwatching-ului indiferent de gradul de pregătire.

Acest traseu de birdwatching poate fi parcurs din ambele sensuri ale acces-tuia (Piatra-Butuceni sau Butuceni-Piatra), în funcție de preferințele personale. În caz că doriți să întrerupeți traseul, puteți să vă întoarceți pe exact același drum pe care ați venit, sau puteți traversa podurile peste râu pentru a parcurge rute alternative (caz în care trebuie să atrageți atenție la podurile existente).

Vă invităm, în ceea ce urmează, să descoperim împreună fiecare traseu... și apoi să luăm decizia dificilă de a ne hotărî pe care dintre ele să mergem.

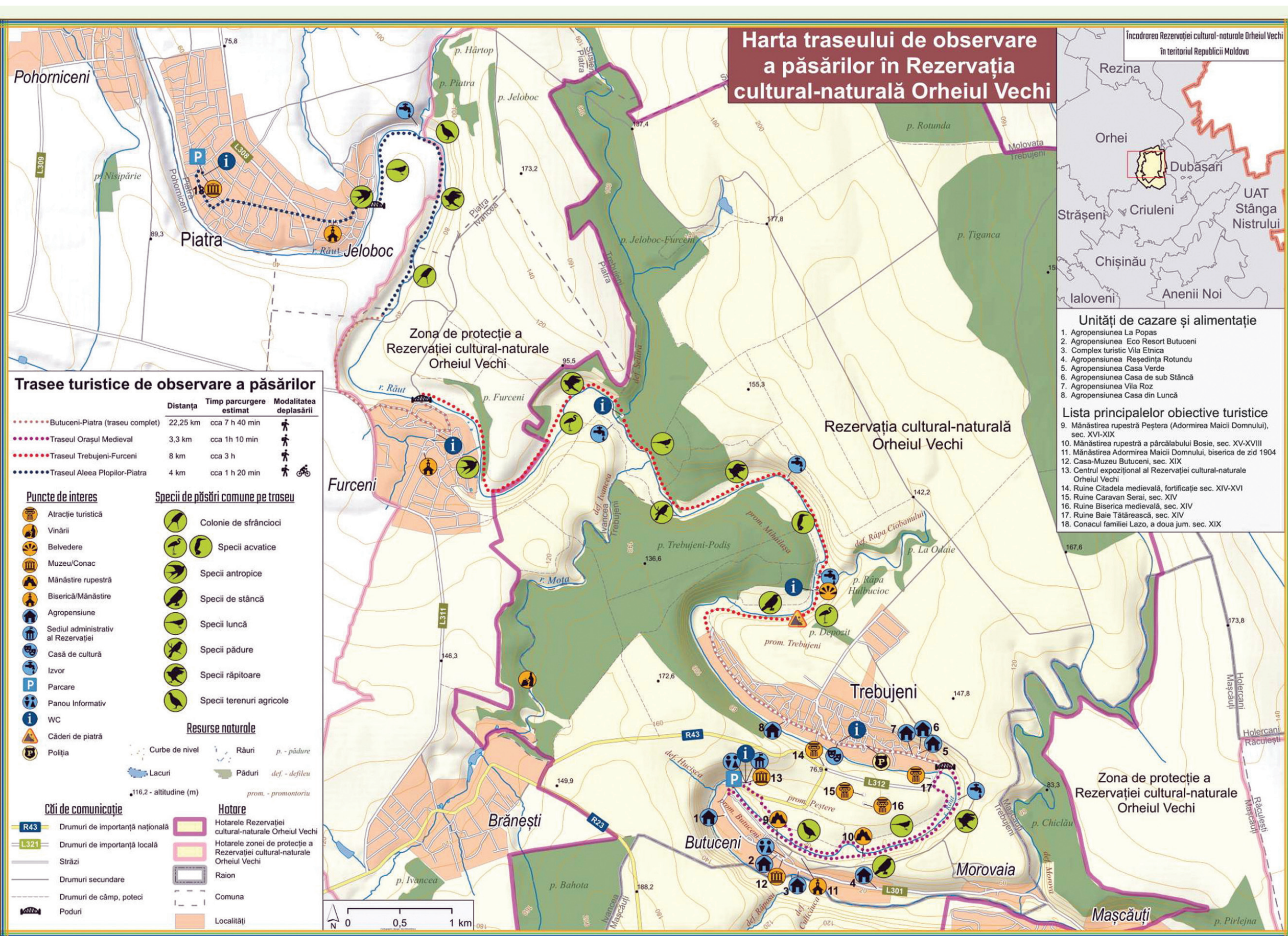
1. Traseul „Orașul medieval”

Este un traseu ușor și la îndemâna oricui, fiind deosebit de potrivit pentru cei care doresc să facă o plimbare mai extinsă pe la Orheiul Vechi după vizitarea celor mai importante obiective turistice. Traseul urmează cursul meandros al Râutului între localitățile Butuceni și Trebujeni, pornind de la sediul administrației Rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi” (sediul Muzeului) și finalizând la podul localității Trebujeni. Pentru cei care doresc să se reîntoarcă la sediul rezervației, traseul face o buclă completă, ajungând în final să acopere o lungime de 6,4 km care poate fi ușor acoperită în 2 ore. În prima jumătate a traseului, cu râul în partea stângă și cu impunătorul canion în partea dreaptă, vizitatorul are ocazia să treacă pe la Schitul Părcălabului Bosie (biserica cioplită în stâncă promontoriului) și pe

la Izvorul Medieval, acolo unde poate să-și potolească setea pe timp de arșiță. Traseul de întoarcere continuă cu ruinele Băilor tătarăști, care făceau parte din infrastructura renumitului oraș tătar-mongol Şehr al Cedid (Yangi Şehir), cel mai important centru politic, administrativ, economic, religios și militar al regiunii din prima jumătate a secolului XIV. Relativ aproape de aceste băi zac ruinele caravenseraului, ale unei cetăți și ale unei biserici medievale, drept pentru care întregul traseu a căpătat numele de „Orașul medieval”, cu referire la obiectivele cultural-istorice construite în Evul Mediu în acest segment.

Urmărind poteca traseului, cei șerpuiște unei pașni, alteori aventuros, turiștii pot observa îndepărtate speciile de păsări care-și văd de treabă la baza acestui amfiteatru natural. Cine este atent și echipat corespunzător, poate vedea pe versanții abrupti ai canionului pietrarul sur (*Oenanthe oenanthe*), presura de grădină (*Emberiza hortulana*), coțofana (*Pica pica*), șorecarul comun (*Buteo buteo*), corbul (*Corvus corax*), gaia neagră (*Milvus migrans*), iar în tufișurile ce se încălzează să crească din piatră avem toate șansele să observăm mărarinarul mare (*Saxicola rubetra*), sfrânciocul roșiatic (*Lanius collurio*), silvia porumbacă (*Sylvia nisoria*), capintortura (*Jynx torquilla*), câneparul (*Linaria cannabina*) și presura galbenă (*Emberiza citrinella*). La traseul de întoarcere, pe malul opus, în porțiunea de luncă ce se combină cu parcelele agricole, putem auzi fazanul (*Phasianus colchicus*), prepelița (*Coturnix coturnix*), iar din vârful copacilor de pe malul apei vom observa câte un cuc (*Cuculus canorus*) strigându-și către noi cântecul scurt. Să nu ne mirăm când vom vedea la nici trei metri de noi un stârc cenușiu (*Ardea cinerea*) pândind atent deasupra apei, o gănușă de baltă (*Gallinula chloropus*) sau o rață mare (*Anas platyrhynchos*), aventurându-se pe cursul râului împreună cu bobocii săi: la urma urmei, ne aflăm într-o zonă în care toată lumea se știe cu toată lumea.

Informație importantă: Deși traseul e relativ scurt și ușor de parcurs, pe timp de vară este expus soarelui în marea parte a zilei. Din acest motiv, este absolut necesar să vă echipați corespunzător: ochelari de soare, pălărie sau chipiu, cremă cu factor ridicat de protecție și o umbrelă pentru orice eventualitate.

2. Traseul Trebujeni – Furceni

Acest traseu este mai lung și mai dificil, din acest motiv necesită rezistență sporită (dar

multă sete de aventură) din partea celor care se încumetă să-l parcurgă. Având o lungime de 8 kilometri, traseul pornește de la marginea satului Trebujeni și ajunge până în localitatea Furceni, putând fi parcurs în circa 3

Ce păsări putem vedea în localități și pe terenuri agricole?

ore. Întreg traseul este presărat cu priveliști deosebit de pitorești, ce variază de la stâncile abrupte cu câte un firicel de câră, luncile unde turmele de oi și vaci pasc din vremurile Mioriței până la pădurea care înghite

toate drumurile de țară sau râul care curge furios peste pietre întocmai ca seminii săi din zona de munte. Traseul trece prin Defileurile Râpa Ciobanului și Selitra și oferă oportunitatea admirării Holmului sau a

Ce păsări putem vedea pe râu?

Ce păsări putem vedea în pădure?

Stâncii Corbului situate de cealaltă parte a râului, în pădurea Trebujeni (Podiș).

Pe timp de vară, această pădure răsună de cântecul mierlei (*Turdus merula*), cinzei (*Fringilla coelebs*), pitulicii mici (*Phylloscopus collybita*), grangurelui (*Oriolus oriolus*), privighetorii (*Luscinia luscinia*), de ugiutul turturelei (*Streptopelia turtur*) și a porumbelului gulerat (*Columba palumbus*), iar mica luncă mărginită de peretele de piatră e scena unde se perindă puzezele (*Upupa epos*), corbi (*Corvus corax*), codobaturile albe (*Motacilla alba*) și codobaturile galbene (*Motacilla flava*), fâsele de câmp (*Anthus campestris*), ciocărlanii (*Galerida cristata*), eretii de stuf (*Circus aeruginosus*). Stăpân peste această porțiune de râu e nimeni altul decât pescărelul albastru (*Alcedo atthis*), acel neastâmpărat strop de culoare azurie ce zboară repede deasupra apei în căutarea peștelui. De fapt, aici e locul unde putem vedea mai multe păsări din această specie, căci se pare că există un echivalent al supermarketului păsăresc unde toată lumea găsește de mâncare. Să nu ne mirăm dacă auzim și buha mare (*Bubo bubo*) de undeva din ungherele stâncilor sau ne pomenim urmărit de doi ochi aprinși de cucuvea (*Athene noctua*): stâncăria de aici, în combinație cu pădurea și râul, atrage ca un magnet speciile de bufnițe de la Orheiul Vechi.

Informație importantă: Gradul de eroziune al versanților este deosebit de ridicat în acest sector, drept pentru care așteptați-vă la căderi de piatră și avalanșe ocazionale. Fiți atenți la orice mișcare a pietrelor și ocoliți zonele ce prezintă risc. Măsurile de protecție indicate la traseul precedent sunt absolut necesare și în acest caz.

3. Traseul Alea Ploilor – Piatra

Acest traseu, care începe de la marginea satului Furceni, ne răsfăță cu un segment de plopi înalți, plantați sub formă de alei pe malul stâng al Râutului, mărginită pe-o parte de terenuri agricole și de cealaltă parte de râu. Pe malul opus, un perete impunător și la fel de vertical ca cel de la Butuceni însoțește călătorul până în localitatea Piatra, nu înainte de a-l fermea cu izvorul Jeloboc, care e cel mai puternic din

Republica Moldova (150 litri/secundă) și unul din cele mai puternice izvoare din Europa. Traseul este relativ scurt, putând fi parcurs în decurs de 1 oră și 20 minute și își găsește finiuș în poarta conacului Lazo,

construit de Ivan și Matilda Lazo și inclus astăzi în lista monumentelor de arhitectură, istorie și cultură de importanță națională.

Această alea de plopi găzduiește o frumoasă colonie de sfrâncioc cu fruntea neagră (*Lanius minor*), o specie de pasăre care preferă copacii și tufișurile de la marginea terenurilor agricole. Dacă primim atent și la câmpurile ce mărginesc aleea, unde mîșună potârnichile (*Perdix perdix*) și prepelițele (*Coturnix coturnix*), ciocărlile (*Alauda arvensis*), ciorile (*Corvus frugilegus*), avem multe șanse să observăm păsări răpitoare precum șoimul rândunelelor (*Falco subbuteo*), șorecarul mare (*Buteo rufinus*), uliul păsărar (*Accipiter nisus*) sau vânturelul de seară (*Falco vespertinus*). Din stuful de pe malul Râutului putem auzi lăcarul mare (*Acrocephalus arundinaceus*) întrecându-se în triluri, iar egretele mari (*Casmerodius albus*) vor zbura de colo-colo în căutarea hranei. În pantele abrupte de lut și nisip putem vedea lăstuni de mal (*Riparia riparia*) și prigoii (*Merops apiaster*) cuibărind în gările săpate, iar sălcile care se apleacă peste râu reușesc să ascundă doar parțial agitația ghionoaiei sure (*Picus canus*), a silviei mici (*Sylvia curruca*), a presurei sure (*Emberiza calandra*) și a pițigoiului mare (*Parus major*). În preajma localităților Furceni și Piatra, mai ales în jurul caselor, pot fi văzute multe rândunele (*Hirundo rustica*), vrăbii de casă (*Passer domesticus*), lăstuni de casă (*Delichon urbica*) și guguștiuci (*Streptopelia decaocto*).

Relieful specific acestei părți a canionului Râutului face ca traseul să fie ușor de parcurs pe jos și chiar și cu bicicleta, motiv pentru care acesta poate fi pus la încercare și de bicicliștii care vor să descopere aceste unghere îndepărtate.

Informație importantă: Deși traseul e ușor de parcurs și nu implică probe de efort sau abilitate fizică, este necesar să fiți atenți la podul firav ce indică sfârșitul traseului și care leagă comuna Piatra de malul opus al Râutului.

Traseul de birdwathing din rezervația cultural-naturală „Orheiul Vechi” și materialele informative aferente au fost realizate în cadrul proiectului „Comunitate responsabilă - peisaj terestru conservat”, desfășurat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, cu suportul Programului de Granturi Mici GEF, implementat de PNUD și cu susținerea Proiectului de Competitivitate din Moldova, finanțat de USAID și de Guvernul Suediei.

Pentru rezultate cât mai bune pe traseele de birdwatching, echipa proiectului „Comunitate responsabilă - peisaj terestru conservat” vă recomandă să consultați în prealabil materialele electronice care arată traseele de birdwatching și care sunt disponibile pe internet.

Harta interactivă: acest produs afișează traseele de birdwatching și oferă detalii legate de obiectivele de interes istoric și cultural (localizare exactă, fotografii, adrese web) și informații despre speciile de păsări pe care le putem observa (tipul de habitat, perioada în care poate fi observată). Harta interactivă poate fi vizualizată pe adresa web <https://arcg.is/1T9PO0>, iar pe canalul de youtube al Mișcării Ecologice din Moldova există un video informativ care ilustrează modul în care funcționează harta.

Harta Story Maps: acest produs oferă mai multe detalii decât harta interactivă, întrucât prezintă, pe lângă trasee și speciile de păsări, texte descriptive despre fiecare traseu în parte și informații detaliate despre păsări. Adicional, acest instrument oferă posibilitatea vizualizării de fotografii cu speciile de păsări, ascultarea sunetelor și vizualizarea filmulețelor informative. Harta Story Maps este disponibilă pe adresa web <https://arcg.is/1Pby8P0>, iar pe canalul de youtube al Mișcării Ecologice din Moldova există un video informativ care ilustrează modul în care funcționează acest instrument.

Aplicația mobilă: acest instrument oferă posibilitatea vizualizării traseelor de pe telefoanele mobile care au acces la internet. Aplicația este disponibilă pentru sistemele de operare Android (poate fi descărcată de pe Google Play) și oferă aceleași informații ca și harta interactivă clasică (traseele de birdwatching, speciile de păsări, obiectivele turistice, etc).

Nu în ultimul rând, turiștii care doresc să se informeze la fața locului pot lua de la sediul rezervației următoarele materiale disponibile în formă print:

Pliant informativ „Lumea mereu nouă de la Orheiul Vechi”, care conține informații referitor la lungimea traseelor, tipul habitatelor și speciile de păsări, iar pe interior afișează harta celor trei trasee de birdwatching.

Ghidul păsărilor din rezervația cultural-naturală „Orheiul Vechi” care ilustrează cele 47 de specii de păsări cel mai frecvent întâlnite pe traseu din cele aproape 100 observate de ornitologul Vitalie Ajder și incluse în Studiul privind potențialul avifaunistic al rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi”.

În plus, cele 8 panouri informative instalate pe traseele de birdwatching în diverse locații cheie (sediul Rezervației, promontoriul Butuceni, satul Butuceni, satul Trebujeni, Băile Tătăraști, Piscul Ciobanului, Furceni, Piatra) ilustrează harta fiecărui traseu pe care vă aflați și oferă informații adiționale în limbile engleză și română despre obiectivele turistice din regiune.

La final, subliniem faptul că toate sursele informaționale menționate și descrise mai sus sunt disponibile și pe site-ul Mișcării Ecologice din Moldova, www.mem.md, la pagina proiectului „Comunitate responsabilă - peisaj terestru conservat”, la rubrica Produse.

Vitalie AJDER, ornitolog:

Studiul științific, baza inițiativelor de mediu

De ce studiile ornitologice sunt importante:

Un asemenea studiu este inovativ și demonstrează că în R. Moldova avem zone cu potențial avifaunistic. Analizând studiul avifaunistic, naturaliștii pot afla unde și în ce perioade poate vedea anumite specii. De aceea, studiul elaborat pentru zona Rezervației Cultural-Naturale „Orheiul Vechi” poate prezenta un punct de început pentru desemnarea și studierea altor trasee de birdwatching.

Astăzi, orice iubitor de natură, atât din țară, cât și din străinătate, se poate bucura de aceste trasee de observare a păsărilor, prin locuri superbe.

Cum se realizează studiile ornitologice:

Pentru desemnarea traseelor au fost folosite metode științifice de cercetare a păsărilor, iar aceste date

Agenți de turism și jurnaliști experimentează birdwatchingul

pot fi folosite în viitor pentru studii comparative.

Desigur, experiența cercetării și desemnării acestor trasee poate constitui un punct de început pentru implementarea altor proiecte similare, în alte zone, nu mai puțin

importante pentru păsări. Astfel, concetățenii noștri vor putea cunoaște și îndrăgi aceasta activitate relaxantă, însușind reguli de birdwatching, iar turiștii străini vor avea posibilitatea să exploreze și alte locuri din țara noastră.

Igor ROȘCA, expert în sisteme geoinformaționale

Tehnologiile moderne ne sporesc vizibilitatea

Industria turismului, atât la nivel local, cât și mondial, oferă o gamă largă de destinații pentru toate categoriile de „exploratori”. Obiectivele turistice sunt, de cele mai dese ori, distribuite neuniform la nivelul globului, țării sau a unei regiuni. Cea mai mare parte din potențialii turiști caută destinații, trasee potrivite, compară obiectivele turistice pe care le pot vizita, aleg cazări după gustul, prețul și localizarea acestora. Șirul factorilor ce influențează desfășurarea unei călătorii și luarea unei decizii poate continua la nesfârșit, dar, tot ce leagă aceste elemente este întrebarea – *Unde? Unde se află obiectivul turistic? Unde este hotelul? Unde pot găsi restaurantul?* După care urmează toate celelalte întrebări - cât costă, când este disponibil etc.

Pentru a primi răspuns la întrebările „Unde?” noi apelăm la diverse surse de informații și toate, într-un fel sau altul, sunt legate de hartă, fie ea clasică sau digitală. Prin urmare, domeniul turismului utilizează sistemele geoinformaționale nu ca instrument în sine, ci rezultatul acestora. Harta nu este doar o bucată de hârtie, ci o informație utilă care folosește tehnologiile moderne pentru a face această informație accesibilă pentru oricine. Prestatorii de servicii caută toate posibilitățile de a oferi cât mai multe informații despre serviciile prestate și toate conțin localizarea, fie în mediul online sau pe un pliant, pentru ca potențialul turist să poată lua decizia și găsi cu ușurință obiectivul.

Probabil orice om a utilizat Google Maps sau instrumente similare pentru a găsi un obiectiv sau a identifica traseul

optim. Orice site de rezervări a unui hotel va conține neapărat și amplasarea acestuia. Există o sumedenie de platforme globale ce leagă prestatorii de servicii de clienți utilizând componenta spațială. Republica Moldova nu este o excepție, noi utilizăm aceste instrumente în fiecare zi. Componenta de localizare nu este o alegere, ea este o necesitate care a devenit parte din viața noastră mai ales odată cu apariția telefoanelor inteligente (smartphone), care sunt dotate cu senzori de localizare și cu ajutorul aplicațiilor ne pot sugera cum putem ajunge la destinația aleasă.

Recomandări:

Accesul la internetul mobil și extinderea telefoanelor inteligente au provocat așa numita „Revoluție Geospațială” ce implică practic toate domeniile, inclusiv turismul. În acest context, din perspectiva mea, cei care promovează destinațiile turistice în Moldova, în paralel cu dezvoltarea infrastructurii fizice a turismului, trebuie să dezvolte și infrastructura de date din domeniu. Pentru aceasta nu sunt necesare costuri colosale, este nevoie doar de informații de calitate și detaliate ce pot fi plasate pe platformele globale deja existente, ceea ce sporește vizibilitatea la nivel global a destinațiilor turistice din Moldova. În mod evident, cu unele costuri suplimentare pot fi create platforme/aplicații personalizate ce pot promova destinațiile turistice din Moldova. Indiferent de calea aleasă, informațiile din turism vor conține inevitabil și date cu privire la localizarea obiectivelor, așa că dezvoltarea acestei direcții va face ca Moldova să nu fie „o pată albă” pe Harta turistică a lumii.

TIPURI DE HABITAT LA ORHEIUL VECHI

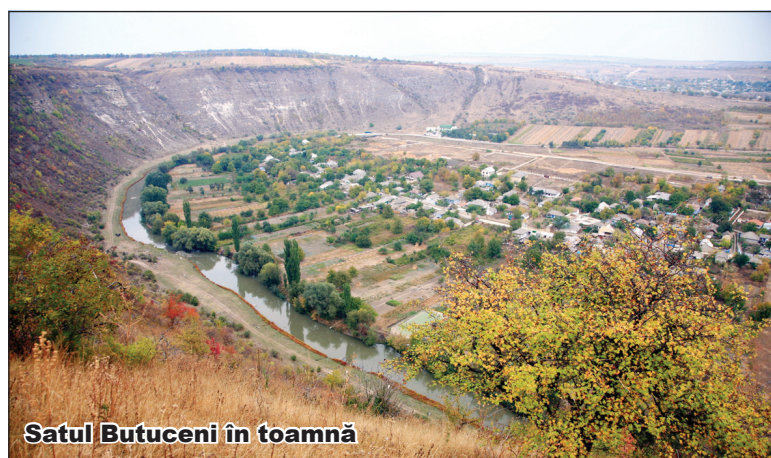
Pentru a avea cât mai mult succes la birdwatching, e bine să ne pregătim de acasă și să ne informăm cu privire la ce putem întâlni pe trasee. De exemplu, un pas important este cunoașterea habitatelor existente pe traseu și a speciilor de păsări care trăiesc în aceste habitate:

1. Habitatul de stâncă este reprezentat de canionul râului Răut. Aceste stânci de calcar, în vârstă de 13 milioane ani, ating pe alocuri înălțimea de 170 m și sunt abrupte pe cea mai mare porțiune a canionului. Fiind pline de fisuri, grote și peșteri, stâncile oferă condiții potrivite pentru buha mare, cucuvea, pietrar, codroș de munte, etc.

2. Habitatul forestier, reprezentat de păduri și fâșii forestiere plantate de-a lungul râului Răut, unde cresc salcâmi, arțari, stejari, frasinii, plopi, oferă condiții prielnice păsărilor răpitoare (acvila pitică, șorecarul comun), ciocănitorelor, mierlelor, grangurilor, turturelelor, etc.

3. Habitatul acvatic, al cărui element principal e râul Răut, este locul perfect unde putem întâlni pescărețul albastru, lăcarii de stuf, rațele mari, stârcii și egretele care se hrănesc sau cuibăresc în preajma acestui fir de apă.

4. Habitatul de luncă, aflat în imediata apropiere a râului, este caracterizat de vegetație ierboasă iubitoare de umezeală, amestecată cu salcișuri și plopișuri, și oferă condiții de viață potrivite pentru pițigoii pungați, codobaturile albe, sfrânciocii cu fruntea neagră, cristei de câmp sau pupezele.

Satul Butuceni în toamnă

5. Habitatul agricol, adică terenurile cultivate în amestec cu livezi, vii sau arii împăraginite, este locul unde multe păsări vin să se hrănească cu produsele agricole sau cu insectele de aici: sfrânciocul roșiatic, presura de grădină, mărăcinarul mare, prepelița, potârnichea, etc.

6. Habitatul antropic (localitățile rurale din rezervație) adăpostește speciile de păsări care s-au adaptat condițiilor de mediu create de om: rândunelele, vrăbiile, graurii, guguștiucii, cocostârcii.

Texte: Silvia URSUL

Explicarea regulilor de birdwatching înainte de a începe traseul

Ediție specială realizată în cadrul proiectului „Comunitate responsabilă - peisaj terestru conservat”, desfășurat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, cu suportul Programului de Granturi Mici GEF, implementat de PNUD și cu susținerea Proiectului de Competitivitate din Moldova, finanțat de USAID și Guvernul Suediei.

Această ediție specială nu poate fi pusă în vânzare liberă și se distribuie gratuit ca supliment la revista cu distribuție națională „Natura”.

Tiraj: 5000 exemplare.

Viziunile, opiniile și pozițiile care se includ în această publicație nu neapărat reflectă opinia donatorilor.

Adresa redacției: Republica Moldova, Chișinău, str. S. Lazo 13, 022 23 71 49, mem@mem.md